

Sygn. akt III Ca 1744/15

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędziowie: SO Gabriela Sobczyk

SR (del.) Roman Troll

Protokolant Kamil Cieszkowski

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z wniosku H. W.

z udziałem S. T., G. T. (1), K. T., P. N., J. N., K. N., J. L.

o uwłaszczenie

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 10 lipca 2015 r., sygn. akt I Ns 1955/13

postanawia:

1) ***sprostować w części wstępnej zaskarżonego postanowienia oznaczenie przedmiotu sprawy w ten sposób, że w miejsce słów „o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości w inny sposób niż przez zasiedzenie” wpisać słowa „o uwłaszczenie”;***

2) ***oddalić apelację;***

3) ***zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestników postępowania: G. T. (1), K. T., P. N., J. N., K. N., J. L. kwoty po 100 zł (sto złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym.***

SSR (del.) Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Ca 1744/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawca H. W. żądał stwierdzenia, że z dniem

4 11 1971r. nabył w drodze ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych nieruchomość położoną w R. – B., składającą się z działek

o nr(...) o powierzchni łącznej 0,2263 ha, dla której Sąd Rejonowy w R. prowadził Księgę Wieczystą Tom (...) B. wykaz (...),

która utraciła moc prawną zgodnie z par. 5 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 4.07.1986 r. oraz o stwierdzenie, że H. W.,

z dniem 4 listopada 1971 r. nabył w drodze ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych 1/2 udziału należącego formalnie do L. W.

w prawie własności nieruchomości położonej w R. - B., składającej się z działek o nr (...) o powierzchni łącznej 2,3249 ha, dla której Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej prowadzi KW o nr (...).

W uzasadnieniu podał, iż L. W. był właścicielem nieruchomości, opisanej w pkt. 1 wniosku oraz posiadał 1/2 udziału w prawie własności nieruchomości opisanej w pkt. 2 wniosku. Po śmierci L. W. wnioskodawca objął przedmiotowe nieruchomości w samoistne posiadanie, które trwa do dziś. Na dzień

4 listopada 1971 roku H. W. był jedynym samoistnym posiadaczem przedmiotowych gruntów, które stanowiły gospodarstwo rolne i ponosił wszelkie opłaty od początku swojego posiadania. W 1960 roku H. W. otrzymał formalną umowę darowizny 1/2 udziału własności w nieruchomości opisanej

w pkt. 2 wniosku. Darowizna ta usankcjonowała istniejący stan faktyczny.

Uczestnik postępowania S. T. w odpowiedzi na wniosek wskazał, iż w całości się z nim zgadza.

Uczestnicy postępowania J. L., J. N., P. N., K. N., G. T. (1), K. T. wnosili o jego oddalenie oraz o zasądzenie od wnioskodawcy zwrotu kosztów procesu. Uczestnicy zakwestionowali fakt zawarcia umowy darowizny między wnioskodawcą

a L. W.. Wskazali, iż wnioskodawca nie jest posiadaczem samoistnym przedmiotowych nieruchomości. Podnosili, że wszyscy korzystali

z nieruchomości.

Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej w postanowieniu z dnia 10 07 2015r. oddalił wniosek oraz orzekł o kosztach postępowania. W ustalonym stanie faktycznym, powołując się na regulacje art. 1 ustawy z dnia 26 10 1971r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, uznał, iż nie określa ona pojęcia posiadacza samoistnego

i posiadacza zależnego. Zatem posiadanie samoistne ma taki zakres pojęciowy

jak wynika z art. 336 k.c. i art. 337 k.c. W chwili wejścia w życie ustawy wnioskodawca był współwłaścicielem przedmiotowej nieruchomości. W chwili śmierci L. W. w zakresie dziedziczenia obowiązywały przepisy (...).

Przywołując regulację § 1922, § 1924 i § 1931 (...) uznał, iż H. W., A. W., H. N. i G. T. (2) byli współwłaścicielami przedmiotowych nieruchomości w takim zakresie w jakim właścicielem był L. W. - od 1943 roku. Sytuacja prawna przedmiotowych nieruchomości, na dzień

4 listopada 1971 roku była więc uregulowana. Nie ma przy tym znaczenia fakt,

iż postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po L. W. nie zostało przeprowadzone, a następcy prawni nie ujawnili się w księgach wieczystych.

O kosztach postępowania orzeczono na mocy art. 520 § 2 k.p.c.

Orzeczenie **zaskarżył wnioskodawca H. W.**, który wnosil o jego zmianę przez uwzględnienie wniosku w całości, ewentualnie uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Zarzucał sprzeczność ustaleń faktycznych z treścią zebranego materiału dowodowego, polegającą na przyjęciu, że gospodarstwem rolnym zajmował się wnioskodawca wraz

z siostrami pomimo, iż z treści zeznań świadków wynika, że siostry, a także dzieci jedynie pomagały wnioskodawcy oraz przyjęciu, że siostry wnioskodawcy nie były

od niego zależne, podczas gdy z treści zeznań świadków i stron w istocie wynika,

że były. Ponadto zarzucił, że przy ferowaniu postanowienia naruszono przepisy prawa materialnego i procesowego, regulacje:

- art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 26 10 1971r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż ustawa ta nie może mieć zastosowania z uwagi na fakt, że sytuacja prawna przedmiotowych nieruchomości była uregulowana;
- art. 233 k.p.c. przez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów;
- art. 520 § 1 k.p.c. przez obciążenie wnioskodawcy kosztami wynagrodzenia pełnomocnika uczestników.

W uzasadnieniu podniósł, iż art. 1 ust. 2 ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych daje możliwość stwierdzenia własności na rzecz samoistnego posiadacza niezależnie od tego w jaki sposób wszedł on w posiadanie nieruchomości. Ponadto

w niniejszej sprawie należy się odwołać do stosunków panujących w ówczesnych latach, kiedy to rolę mogły uprawiać tylko osoby mające do tego stosowne kwalifikacje. To wnioskodawca opłacał podatek, zarządzał gospodarstwem, decydował

o roli i o przeznaczeniu plonów z roli. Był uważany za właściciela.

Uczestnicy postępowania J. L., J. N., P. N., K. N., G. T. (1), K. T. domagali się oddalenia apelacji oraz zasądzenia na ich rzecz od wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podnosili m.in., iż wnioskodawca nie objął w posiadanie samoistne całości nieruchomości w 1971 r. albowiem zamieszkiwali tam wówczas także uczestnicy postępowania. W żaden sposób na podstawie zgromadzonego materiału nie można uznać wnioskodawcę za właściciela, który manifestował swoje posiadanie i wolę posiadania na zewnątrz. Wszystkie decyzje związane z działalnością i pracami w gospodarstwie podejmowane były po konsultacji z rodzeństwem wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje :

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował wniosek i prawidłowo rozpoznał sprawę.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną orzeczenia mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, którego ocena jest logiczna, mieści się w granicach swobodnej oceny i Sąd odwoławczy ją podziela.

Kwestionowane w apelacji ustalenia faktyczne zostały poczynione w oparciu

o zgromadzony w sprawie materiał dowody, w tym dowody z zeznań świadków (J. Z., S. H., J. J., B. C., I. J., J. N., D. N., J. L., S. T., P. N., K. N., M. W., E. W., świadka W. W., A. A., M. N.).

Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena ich wiarygodności jest logiczn.

odpowiada zasadom doświadczenia życiowego i wbrew zarzutowi apelacji mieści się

w granicach swobodnej oceny dowodów.

Podkreślić przy tym należy, że Sąd ferujący zaskarżone postanowienie miał bezpośrednią styczność z tymi osobami podczas składania przez nich zeznań, wobec czego Sąd odwoławczy może dokonaną przez niego ocenę ich wiarygodności podważyć tylko wówczas, gdy zawarte w tych zeznaniach informacje w sposób oczywisty są

ze sobą czy z pozostałym materiałem sprawy sprzeczne, czy też nielogiczne,

co w niniejszej sprawie nie zachodzi.

Z tych też względów Sąd odwoławczy przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego

w swym zasadniczym zarysie jest również prawidłowa.

Źródłem dochodzonej przez wnioskodawców ochrony prawnej stanowi bowiem regulacja art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 28 10 1971r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. nr 27 poz. 250, z późniejszymi zmianami), zgodnie z którą rolnicy, którzy do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy posiadają nieruchomości jako samoistni posiadacze nieprzerwanie od lat pięciu, stają się z mocy samego prawa właścicielami tych nieruchomości, chociażby nie zachodziły warunki określone w ust. 1, z tym że w przypadku uzyskania posiadanie w złej wierze, nabycie własności następuje tylko wtedy, gdy posiadanie trwało co najmniej przez lat dziesięć.

W sprawie bezspornym, że wnioskodawca przed wejściem w życie powyższej ustawy pracował na spornych nieruchomości (ustawa weszła życie z dniem 4.11.1971r.) co stosownie do regulacji art., 339 k.c. rodzi domniemanie, iż był on jej posiadaczem samoistnym.

Z poczynionych ustaleń wynika jednak, iż w okresie poprzedzającym wejście

w życie powyższej ustawy na tych nieruchomościach pracowały także jego siostry G. T. (2) z domu (...) i H. N. z domu (...)

oraz członkowie ich rodzin, a w miarę posiadanych sił pomagała im w tych pracach także ich matka A. W..

Jakkolwiek udział wnioskodawcy w pracach polowy był największy (jako mężczyzna wykonywał większość ciężkich prac polowych), to w jego rodzinie nikogo nie uważano za wyłącznego właściciela spornych nieruchomości (uważano je za dobro wspólne), z uzyskiwanych z nich plonów korzystało całego rodzeństwo oraz ich matka,

a podatki od nieruchomości były płacone z dochodów uzyskiwanych z gospodarstwa rolnego.

Z tej przyczyny przyjąć należy, iż oprócz skarżącego współposiadaczami samoistnymi spornych nieruchomości były jego siostry oraz ich matka, w zakresie

w jakim odziedziczyły one po L. W. udziały w ich współwłasności.

Dlatego faktyczny zakres współposiadania przez skarżącego tych nieruchomości (corpus) odpowiadał zakresowi wynikającemu z nabytych przez niego wcześniej udziałów w ich współwłasności w drodze dziedziczenia po L. W.

oraz w wyniku zawartej przez niego umowy darowizny udziału we współwłasności

i dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma znaczenia, że czuł się on w pełni posiadaczem nieruchomości (animus) .

Dlatego - wbrew temu co zarzuca apelacja – nie nabył on z mocy przywołanej na wstępie regulacji prawnej ani własności ani też udziałów we współwłasności spornych nieruchomości.

Ewentualne uwzględnienie wniosku pozbawiłoby uczestników postępowania przynależnych im udziałów we współwłasności spornych nieruchomości, stąd też – jak trafnie ocenił Sąd Rejonowy – interesy wnioskodawcy i uczestników postępowania były sprzeczne w rozumieniu regulacji art. 520 § 2 k.p.c., co z jej mocy uprawniało Sąd do zasądzenia od skarżącego na rzecz uczestników postępowania zwrotu poniesionych przez niech kosztów postępowania.

Znalazło to prawidłowe odzwierciedlenie w zaskarżonym orzeczeniu,

przez co apelacja jest bezzasadna w rozumieniu regulacji art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., co z mocy tej regulacji prowadziło do jej oddalenia.

Reasumując zaskarżone postanowienie jest prawidłowe i dlatego apelację wnioskodawcy jako bezzasadną oddalono na mocy art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Sprostowania w części wstępnej zaskarżonego orzeczenia oznaczenia przedmiotu sprawy dokonano w oparciu o regulację art. 350 § 1 i 3 k.p.c.

w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosując regulację art. 520 § 2 k.p.c. i § 12 ust. 1 pkt 1 i § 7 pkt 1, w zw. § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1349) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, biorąc pod uwagę, że z podanych powyżej względów również w postępowaniu odwoławczym interesy wnioskodawcy i uczestników postępowania były sprzeczne, co w połączeniu z oddaleniem apelacji skarżącego rodzi po jego stronie obowiązek zwrócenia uczestnikom postępowania poniesionych przez nich w tym postępowaniu kosztów zastępstwa przez fachowego pełnomocnika

SSR (del.) Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Gabriela Sobczyk